

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ।

ਖੋਸਲਾ ਜੇ.

ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ - ਬਚਾਅ ਪੱਖ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1954 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 413.

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ - ਅਲੋਨੇਸ਼ਨ - ਪਿਤਾ - ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਸਹਿ-ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀ - ਕੀ ਬੇਟਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਦੋਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

1936

May, 1st.

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਕਾਪਰ ਸਿਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਵੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2)

ਰਾਜ ਖ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ

ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਮੰਗਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਏ, (1), ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਰਗੇਜ਼ ਇੱਕ ਦੋਹਰਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

, ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਪੁੱਤਰ = ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਸਹਿ-ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਲੋੜ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਸਹਿ-ਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੈਣਦਾਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਲੈਣਦਾਰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ *ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਸੂਰੀ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953, (ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ 2, 3, 4 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 14 ਮਾਰਚ, 1943 ਨੂੰ 2,000 ਰੁਪਏ, ਮਿਤੀ 13 ਮਈ, 1943 ਨੂੰ 4,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 21 ਜੁਲਾਈ, 1943 ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 1,000; ਪਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ

* (1) A.I.R. 1924 P.C. 30

12,000 ਰੁਪਏ ਲਈ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ, ਮਿਤੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1944, ਮੁਦਈ ਲਈ
ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲਾਭ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿ ਮੁਦਈ 2, 3, 5 ਅਤੇ 6 ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 4 ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ) ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੀ. 4 ਅਤੇ ਡੀ. 8 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਦਈ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। 429 ਅਤੇ 275, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ-ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਐਨਐਲ ਵਢੇਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਨੰਦ ਮੋਹਨ ਸੂਰੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਇਹ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਚਾਰ ਗਿਰਵੀਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ-

- (1) ਰੁਪਏ ਲਈ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ 14 ਮਾਰਚ, 1943 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 2,000 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ Ex hibit D. 4 ਹੈ;
- (2) ਰੁਪਏ ਲਈ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ 13 ਮਈ, 1943 ਨੂੰ ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਦੂ ਸੂਦਨ ਲਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 4,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 6 ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ। ਅਸਲ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਡੀਡ ਐਕਸ - ਹਿਬਿਟ ਡੀ. 8 ਹੈ;
- (3) ਰੁਪਏ ਲਈ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ 21 ਜੁਲਾਈ, 1943 ਨੂੰ ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਸ਼ਾਦ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 1,000 ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਡੀਡ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ. 9 ਹੈ। ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਇਸ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

Kishan Chand
and Om
Parkash
v.
Rakesh
Kumar and
others
Khosla, J.

ਘਰ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 5 ਦੁਆਰਾ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਰਮਾਨ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ; ਅਤੇ

(4) ਰੁਪਏ ਲਈ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ 12,000 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1944 ਨੂੰ, ਦੌਲਤ ਰਾਮ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 4 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ (2) ਅਤੇ (3) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ 7,000 ਐਡਵਾਂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੌਥਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਚੰਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ - ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋੜ ਲਈ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੰਗਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ 429 ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੰਗਾ ਸੀ. 275. ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਨਥੂ ਲਾਲ ਵਡੇਹਰਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ

ਮੌਰਗੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਲੋੜ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Kishan Chand
and Om
Parkash
v.
Rakesh
Kumar and
others
Khosla, J.

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਬਿਜ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਮੰਗਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਏ (1) ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਦੂਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਾ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲਏ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ-

"(2) ਜੇ ਉਹ ਪਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ।"

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੌਖ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਵਾਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਸਹਿ-ਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵਡੇਹਰਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਸਹਿ-ਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪੈਸਾ ਉਹ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਪੁੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਰਦੇਸੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਹੈ। ਡਬਲ

and Om
Parkash
v.
Rakesh
Kumar and
others
Khosla, J.

ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪੁੱਤਰ ਜ਼ਰੂਰ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਸਹਿ-ਪਾਰਸੀਨਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਲੋੜ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਕਰਜ਼ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਨੈਤਿਕ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰੋ ਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਸਹਿ-ਪਾਰਸੀਨਰੀ ਪ੍ਰੋ ਪਰਟੀ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੈਣਦਾਰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਲੈਣਦਾਰ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੋਰਟ ਗੇਜ ਨੇ ਮੋਰਟ ਗੇਜ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਉਮਰਾਈ ਹੈ

ਅਤੇ ਹੋਰ (1)। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਸੀ।

ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੋੜਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਤ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪੋਤਰੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਪੋਤਰੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਦੇਸ਼.

Kishan Chand
and Om
Parkash
v.
Rakesh
Kumar and
others

Khosla, J.

ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਸੁਲੇਮਾਨ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ *ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ* (2)। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) ਦੀ ਸ਼ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਵਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ *ਨੰਦ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਉਮਰਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (3) ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ, (1) *ਮੁਨੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜਾ* (4), ਅਤੇ (2) *ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਧ ਬੈਂਕ, ਲਿਮਟਿਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* (5)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੇ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਐਡੀਸਨ, ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

- (1) ਏਆਈਆਰ, 1928 ਏ.ਯੂ. 596
- (2) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1949 ਏ.ਯੂ. 685
- (3) ਏਆਈਆਰ 1926 ਅਵਧ 321
- (4) ਐਕਸਿਲ 1931 ਲਾਹ. 717
- (5) ਏਆਈਆਰ 1939 ਲਾਹ. 585

ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਗਿਰਵੀ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Parkash
v.
Rakesh
Kumar and
others
Khosla, J.

ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ

“ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੌਰਗੇਜ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਮੌਰਗੇਜ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ¹ ਆਈਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕਮੁੱਠ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਫਿਰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੈਤਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੌਰਗੇਜ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ: -

"ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰਡ ਡੁਨੇਡਿਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ. ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੋਰਟਗੇਜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਅਨੈਤਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬੰਬਾਵ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਭਰਮਾਵਨਾ ਮੁਰਦੇਵਾ ਸਰਮੀਨ ਬਨਾਮ ਬਨਮਨ-ਟੱਪਾ ਤਿਪੰਨਾ ਬੇਲੁੜੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (1) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਦਕਿ

ਪ੍ਰਸਤਾਵ (2) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ
ਬਿਊਮੋਟ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

ਪ੍ਰਕਾਸ਼
v.
Rakesh
Kumar and
others

Khosla, J.

ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-
ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ . ਧੰਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਘੀਸੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1). ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਨੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ, ਜਗਦੀਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਕੇਸ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਹੈ, ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੇਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚੁਣਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1951 ਪੰਜਾਬ 106
(2) ਏਆਈਆਰ 1928 ਸਾਰੇ. 596
'31 ਏ ਏਆਈਆਰ 1949 ਸਾਰੇ. 685

ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਬਾਕੀ ਸਿਰਫ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਕਟ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ 429 ਰੁਪਏ ਹੋਰਾਂ

ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖੋਸਲਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ " " ਦੂਜੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦਾ ਜੇਆਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁੱਤਰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ, ਇਸਲਈ, ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ